

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 2 /1983-84 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1984 jämte ändring.

Landstinget har den 25.11 1983 och den 21.12 1983 över nämnda framställningar inbegärt finansutskottets yttrande.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, polismästaren Björn Andersson, sjöfartskonsulenten Bertil Barck, utvecklingsplaneraren Dag Boman, inspektören för folkhälsoarbetet Maj-Lis Blom, projektledaren vid Ålands Handelskammare Birger Blomqvist, styrelsemedlemmen i Finlands Radiotelegrafistförbund Harry Blomqvist, projektingenjören Alvar Dahl, landskapsantikvarien Stig Dreijer, finanschefen Dan Eriksson, kommunalsekreteraren Ola Gottberg, ombudsmannen vid Ålandskretsen av Finlands Skeppsbefälsförbund Christian Gripenberg, stadskamreren Björn Grüssner, direktören vid Sally-färjorna Bertil Hansen, VD för Ålands Redarförening r.f. Justus Harberg, byråingenjören Göran Holmberg, landskapsforstmästaren Paul Holmfors, sekreteraren för AKAVA-Åland r.f. Berndt Holmström, riksdagsmannen Gunnar Jansson, bostadslåneinspektören Antonio Johans, direktören vid United Lines Ab Jan-Erik Johansson, byråchefen Ralf Johansson, utvecklingssekreteraren Veronica Johansson, utbildningschefen Börje Karlsson, antikvarien i arkeologi Marita Karlsson, ordföranden för TOC-A Anita Kurki, landskapsagronomen Göthe Larpes, trafikinspektören Ulf Lillie, socialchefen Bengt Linde, överingenjören Anders Lindholm, t.f. kanslichefen Göran Lindholm, byråchefen Jarl Lindqvist, ombudsmannen vid Finlands Sjömansunion r.y. Ludvig Lönnroth, ledamoten av idrottsrådet Rudolf Mattsson, chefen för näringsavdelningen Tor Mattsson, skeppsredaren Alpo Mikkola, landskapsstyrelseledamoten Gunnevi Nordman, VD för Ålands Handelskammare Jan-Erik Rask, rektor för Ålands sjöfartsläroverk Bo Rosenqvist, landskapsstyrelseledamoten Olof Salmén, landskapsläkaren Birger Sandell, skolinspektören Erik Skrifvars, näringsombudsmannen Anders Stenmark, folkhälsodirektören Roger Styrström, vice-landtrådet Karl Sundblom, ordföranden i Ålands Maskinbefälsförening Alf H. Suominen, rektor för Ålands tekniska skola Bo Tikander, sjökaptenen Leif Westerberg, fiskerikonsulenten Magnus Westling, intendenten vid SF-line Harry Winter, regionplanechefen Gunda Abonde-Wickström, skolinspektören Jan-Erik Åkerfelt och förre överinspektören Holger Östenson.

Utskottet har besökt Ålands hotell- och restaurangskola och därvid hört skolans

rektor Diana Axén och direktionsordföranden Gunnar Lemquist, Ålands centralsjukhus och därvid hört kontorschefen Barbro Eriksson, ledande över-skötaren Anita Hannusas, socialskötaren Rosel Högstrand och chefläkaren Peter Wahlberg, golfbanan vid Kastelholms gård och därvid hört ordföranden i Ålands Golfklubb r.f. Lennart Isaksson, Ålands lantmannaskola och därvid hört skolans rektor Pehr-Olof Böckelman samt Ålands yrkesskola och därvid hört direktionsordföranden Klas Eklund och skolans rektor Gunnar Lemquist.

Utskottet har till sitt förfogande haft de olika förvaltningsenheternas budgetäskanden, som utgjort grund vid utarbetande av landskapsstyrelsens framställning.

Finansutskottet har inbegärt kulturutskottets utlåtande vad beträffar de under utbildningsavdelningens förvaltningsområde ingående momenten 26.13.28 Högskoleundervisningen och 26.22.37 Landskapsunderstöd åt Ålands sommaruniversitet, de under 26.27 Allmänna kulturella uppgifter ingående momenten samt finansmotionerna nr 37, 38, 41, 45, 46, 55 och 62. Kulturutskottets utlåtande bifogas betänkandet.

Landskapsstyrelsens framställning med ändring av förslaget till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1984 har inarbetats i utskottets förslag till ändringar i sifferstaten.

Finansutskottets förslag innebär en sammanlagd förhöjning om 7.180.000 mark. I detaljmotiveringen redogörs närmare för utskottets ställningstaganden, där också ökning respektive minskning angivits vid varje moment som innebär ändring i jämförelse med landskapsstyrelsens framställning.

I anslutning till framställningen har utskottet behandlat följande finansmotioner:

Vtm K.-G. Fagerholms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 under ett nytt moment 26.05.74 anvisas 200.000 mark för projektering av om- och tillbyggnad av laboratorieutrymmen samt planering av maskinrumssimulatoranläggning vid Ålands tekniska skola. (Mot.nr 33/1983-84).

Ltm Börje Erikssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 28.02.77 höjes med 300.000 mark för ombyggnad av vägen Gottby-Jomala kyrka. (Mot.nr 34/1983-84).

Ltm Göte Sundbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 28.02.77 höjes med 200.000 mark för vägförbättningsarbeten på avsnittet Olofsnäs-Pantsarnäs i Geta. (Mot.nr 35/1983-84).

Ltm Göte Sundbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.04.70 höjes med 421.836 mark för anskaffning av utrustning till Ålands Sjöfartsläroverk (Mot.nr 36/1983-84).

Ltm Göte Sundbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.27.50.2 höjes med 150.000 mark för utarbetande av en ny utvidgad historik över den åländska sjöfarten. (Mot.nr 37/1983-84).

Ltm Göte Sundbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.27.50.2 höjes med 439.938 mark för Ålands sjöfartsmuseums verksamhet. (Mot.nr 38/1983-84).

Ltm S.-O. Lindfors m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.23.32 höjes med 1.500.000 mark och under 26.23.80 höjes med 650.000 mark för renovering och ombyggnad av Strandnäs låg- och mellanstadieskola. (Mot.nr 39/1983-84).

Ltm Lasse Wiklöfs m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten anslaget under 25.06.31 höjes med 500.000 mark som landskapsandel för ett barndaghem i Mariehamn. (Mot.nr 40/1983-84).

Ltl May Flodins m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 under 26.30. anvisas 300.000 mark för inköp av ett markområde i anslutning till Lemböte kapellruin. (Mot.nr 41/1983-84).

Ltm Tage Bomans finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 28.02.77 höjes med 250.000 mark för ombyggnad och istandsättning av vägen Bastö-Pålsböle. (Mot.nr 42/1983-84).

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 23.21.64 höjes med 15.000 mark för att möjliggöra sänkning av hyrorna i landskapsbelånade hyreshus så att nivån inte skulle komma att överskrida statsrådets rekommendationer om skäliga hyror. (Mot.nr 43/1983-84).

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anvisas 35.000 mark som startbidrag för en organisation som tillvaratar hyresgästernas intressen. (Mot.nr 44/1983-84).

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.27.50.17 höjes med 5.000 mark för att möjliggöra forskning utgående från landskapet Ålands ställning som demilitariserat och neutraliserat område. (Mot.nr 45/1983-84).

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.27.50.21 höjs med 68.428 mark för att möjliggöra anställning av en landskapskonstnär. (Mot.nr 46/1983-84).

Ltm Roy Janssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.16.70 höjs med 30.000 mark för inköp av en såningsmaskin till landskapets plantskola. (Mot.nr 47/1983-84).

Ltm Bjarne Björklunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 under 28.04.70 upptas 3.000.000 mark för byggande av en ersättningsfärja för m.s. Viggen. (Mot.nr 48/1983-84).

Ltm Bjarne Björklunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.20.21 höjs med 30.000 mark för projektering av en fiskelandningsbrygga i Hummelvik, Vårdö. (Mot.nr 49/1983-84).

Ltm Rodmar Söderlunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 23.08.01 höjs med 12.000 mark för att möjliggöra inrättande av befattningar som e.o. biträdande kanslisters vid Ålands polisdistrikts lokalkanslier i Kumlinge och Föglö. (Mot.nr 50/1983-84).

Ltm Sune Erikssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.02.30 höjes med 70.000 mark för att skapa förutsättningar för inrättande av kommunala näringsombudsmän. (Mot.nr 51/1983-84).

Ltm Rainer Lönns m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.03.76 höjes med 365.000 mark för slutförande av renovering och ombyggnad av bespisningskök, matsal och entréhall vid Ålands lyceum. (Mot.nr 52/1983-84).

Ltm Sture Gustafssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 under 27.05.62 införs 5.000.000 mark som sysselsättningsstöd för småtonnaget. (Mot.nr 53/1983-84).

Ltm Anders Johanssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.02.46 för tryggnad av tillgången på butiksservice inom glesbygdsområdena ökas med 25.000 mark till 70.000 mark. (Mot.nr 54/1983-84).

Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.24.52, landskapsunderstöd för studiecirkelverksamhet, höjes med 100.000 mark. (Mot.nr 55/1983-84).

Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.26.51 höjes med 150.000 mark för kompensation av merkostnader för åländska idrottsföreningars idrottsutbyte. (Mot.nr 56/1983-84).

Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.02.40 höjes med 50.000 mark för en kampanj för främjande av inköp av åländska produkter. (Mot.nr 57/1983-84).

Ltm Ulf Anderssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 28.02.77 höjes med 100.000 mark för projektering av en breddning av bron över Marsundet. (Mot.nr 58/1983-84).

Ltm Magnus Lundbergs m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.25.40 höjes med 675.000 mark för att utges som bidrag för byggande av etapp II av golfbanan i Kastelholm. (Mot.nr 59/1983-84).

Ltm Tage Bomans m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.08.75 höjes med 250.000 mark för planering och projektering av nya undervisningsutrymmen vid Ålands lantmannaskola. (Mot.nr 60/1983-84).

Ltl Mirjam Öbergs m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.10.22 höjes med 30.000 mark för finansiering av konsulent- och kontrollverksamhet i anslutning till organisk-biologisk och biodynamisk odling. (Mot.nr 61/1983-84).

Ltl Mirjam Öbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 26.27.50 höjes med 30.000 mark så att kultursekreterarbefattningen kan ombildas till en heltidsbefattning. (Mot.nr 62/1983-84).

Ltm Anders Johanssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1984 anslaget under 27.10.21 höjes med 15.000 mark för rådgivning angående växtskyddsmedlens användning. (Mot.nr 63/1983-84).

Motionerna berörs närmare i detaljmotiveringen.

Allmän motivering.

Sjöfartsnäringens problem.

Landskapsstyrelsen konstaterar i årsstatens allmänna motivering att år 1983 varit ett svårt år för sjöfarten, som är landskapets viktigaste näringsgren och att farhågorna om en minskning av det åländska tonnaget och därmed antalet arbetsplatser har besannats.

Även finansutskottet har i sin budgetbehandling ägnat denna fråga särskild uppmärksamhet och funnit att svårigheterna speciellt hårt drabbat småtonnaget och de större fraktfartygen som nu brottas med direkta överlevnadssvårigheter. De allt överskuggande problemen tycks för närvarande vara följande:

- konkurrensläget,
- finansieringsfrågan,
- farledsavgifterna och
- bemanningsreglerna

Konkurrensläget är särskilt svårt för fraktfartygen, eftersom det för närvarande finns ett kraftigt överskott vad gäller utbudet på den internationella marknaden och möjligheterna att konkurrera med låga fraktpriser är på grund av det höga kostnadsläget i Finland mycket små.

De dåliga finansieringsmöjligheterna är också ett problem som starkt påverkar konkurrenssituationen och då särskilt småtonnageflottan som är i stort behov av kapital för att kunna förnya tonnaget vilket för närvarande inte är ändamålsenligt. En jämförelse med internationella förhållanden visar att i landet tillgängligt kapital är betydligt oförmånligare än i andra länder.

Det system för farledsavgifter som tillämpas i Finland har länge varit föremål för diskussion eftersom dessa pålagor slår särskilt hårt vad gäller småtonnaget. Visserligen är avgifterna lika för alla fartyg av en viss typ och därmed också för konkurrenterna, men detta hindrar inte att belastningen på småtonnageflottan är mycket stor.

Slutligen kan det beträffande bemanningsfrågan konstateras att bemanningsreglerna är strängare än i konkurrentländerna och innebär stora ekonomiska belastningar som inte går att kompensera.

Det svåra internationella konkurrensläget kan landskapsmyndigheterna eller riksmyndigheterna knappast förändra, men det gäller i övriga fall att med alla tillgängliga medel söka bringa förutsättningarna på samma nivå som vad gäller i konkurrentländerna. I sammanhanget är det också viktigt att framhålla de särskilda problem som drabbat den åländska rederinäringen i konkurrensen med rikstonnaget som till betydande del är samhällsägt eller har andra former av bindningar till de stora fraktbeställarna som visat sig medföra fördelar vid erhållande av frakter.

Viktigt för att kunna genomföra en strukturrationalisering inom sjöfarten är att det finns tillgång på kapital. Dessutom är det inhemska kapital som eventuellt kan uppbringas dyrt och även på annat sätt oförmånligt. Så är t.ex. amorteringstiden för lånen minst fem år kortare än i konkurrentländerna. Strukturuomvandlingen är en förutsättning för att rederinäringen skall kunna följa utvecklingen. Med beaktande av de höga lönekostnaderna och stora sociala avgifter som finns i Norden är enda möjligheten att hävda sig gentemot konkurrentländerna att ha ett högklassigt och modernt tonnage med högteknologi.

På rikshåll har frågan om inrättande av ett särskilt kreditinstitut för finansiering av fartygsinvesteringar diskuterats utan att några åtgärder vidtagits. Vidare har diskuterats möjligheterna att lätta på de stränga villkor som gäller för beviljande av s.k. KTR-kredit och en kommitté (den s.k. Viita-kommittén) har också haft till uppgift att utreda frågan. Kommittén avgav sitt betänkande den 11 november 1983, varför inga åtgärder ännu hunnit genomföras.

I samband med finansieringsfrågan kan det vara skäl att nämna att möjligheterna att beställa fartyg från det varv som givit det förmånligaste anbudet starkt försämrats på grund av att man i riket med olika medel vill gynna den egna varvsindustrin, för att på så sätt kunna slå vakt om arbetsplatserna. Detta har inneburit negativa effekter för den åländska sjöfartsnäringen och utskottet föreslår därför att landskapsstyrelsen vidtar åtgärder för att få till stånd en sådan lösning av frågan att de åländska rederierna i de fall då förmånligare villkor kan erhållas vid utländska varv än vid varv i riket, skulle få rätt att fritt välja varv för sin beställning. Vidare bör bättre möjligheter skapas för att kvarhålla rederiernas finansiering genom åländska banker. Mot detta har ledamoten Tuominen anmält avvikande åsikt.

Problemet med de höga farledsavgifterna har som nämnts under en längre tid varit föremål för diskussioner. Frågan ser nu ut att få sin lösning genom förslaget till förordning om farledsavgifter, som beräknas träda i kraft i början av år 1984. Enligt förordningen kommer ett rabattsystem att införas och gälla för fartyg som erlagt engångs- eller tilläggsavgift ett visst antal gånger under ett och samma år. Detta innebär i praktiken att de åländska fartygen och fartyg från riket kommer i ett bättre läge jämfört med utländska fartyg.

Även bemanningsfrågan har länge varit föremål för debatt och har av många uppfattats som sjöfartsnäringens största problem. Ett förslag till förordning angående fartygs bemanning och fartygspersonalens behörighet har utarbetats och avsikten är att den

skall träda i kraft i början av år 1984. Enligt bestämmelserna i förordningen skall i princip varje i Finland registrerat fartyg som används inom sjöfarten genomgå av en särskild bemanningsnämnd vilken tillsätts av handels- och industriministeriet. Nämnden består av representanter för redarna och för arbetstagarna samt har till uppgift att avge utlåtande till sjöfartsstyrelsen i bemanningsfrågor. Sjöfartsstyrelsen avgör sedan om bemanningen skall vara i överensstämmelse med de i förordningen uppställda kraven eller om det finns skäl till avvikelser. I praktiken innebär detta förfarande att bemanningsfrågan **inte** blir löst enbart genom att förordningen träder i kraft utan det kommer i stor utsträckning att bli en förhandlingsfråga mellan arbetsmarknadsparterna, varför det är av största vikt att de olika parterna är villiga att söka lösningar som kan förbättra situationen för sjöfartsnäringen som helhet.

Slutligen vill utskottet hemställa om att landskapsstyrelsen med alla till buds stående medel söker påverka riksmyndigheterna för att förbättra den svåra situation som näringen befinner sig i och att landskapsstyrelsen inom ramen för självstyrelsens behörighet vidtar nödvändiga åtgärder.

Landskapsstyrelsen bör invänta det sjöfartspolitiska program som utarbetas av statens sjöfartsdelegation och som beräknas bli klart under våren 1984, men i väntan på betänkandet finns det all anledning för landskapsstyrelsen att förbereda olika åtgärder då särskilt beträffande finansieringsfrågan.

En förutsättning för att de olika strävandena skall ge resultat är att det på Åland skapas förutsättningar för ett konstruktivt samarbete mellan arbetstagarorganisationerna, rederierna och landskapsstyrelsen för att de påtryckningar och uppvaktningar som görs från självstyrelsemyndigheternas sida i sjöfartspolitiska frågor vid riksmyndigheterna skall få största möjliga effekt. Det måste i första hand anses ankomma på landskapsstyrelsen att ta initiativ till ett sådant samarbete, t.ex. genom tillsättande av ett åländskt samarbetsorgan för sjöfartsfrågor.

Sysselsättningsläget.

Landskapsstyrelsens redogörelse över sysselsättningsläget i landskapet ger vid handen att problemen skulle vara ganska små, medan finansutskottet för sin del uppfattar situationen som allvarlig.

Detta framgår också klart om man jämför uppgiften i årsstaten om att det i början av oktober 1983 fanns 82 personer placerade genom olika sysselsättningsåtgärder, med motsvarande siffra den 1 december som är 171. Mest alarmerande är det faktum att det är svårt för ungdomar och då särskilt för utbildade och vissa högutbildade att få arbete. Dessutom fylls många nyskapade men även redan existerande arbetsplatser med utomåländsk arbetskraft.

Finansutskottet vill här understryka vikten av att ge de åländska ungdomarna en målinriktad utbildning som ger möjlighet till arbete i landskapet. För närvarande är produktionen av gymnasieelever mycket stor och i framtiden kan det komma att bli nödvändigt att styra denna utveckling. Viktigt är också att man från samhällets sida försöker förändra attityden till de utbildningar som anses ha en lägre status men som ger möjlighet till ett fast arbete. Av betydelse är också att läroavtalsutbildningen kan användas som ett komplement till den yrkesutbildning som ges vid landskapets yrkesskola men det bör särskilt poängteras att utbildningen är avsedd endast för sådana elever som inte har möjlighet att delta i den bundna undervisningen. Viktigt är också att läroavtalsutbildningen i fortsättningen i så stor utsträckning som möjligt anpassas efter åländska förhållanden och att man undersöker möjligheterna att minska på den teoretiska delen i de särskilda fall då detta kan vara påkallat. Vidare måste utbildningsanstalterna ha beredskap för fortbildning och omskolning inom de branscher där en minskning av antalet arbetsplatser på grund av strukturomvandlingar är att vänta (t.e.x handeln och sjöfarten).

Strukturen på det åländska näringslivet är speciell så till vida att sysselsättningsläget varierar starkt mellan de olika årstiderna. Det finns inte skäl att nöja sig med att sysselsättningsläget är tillfredsställande under sommarhalvåret utan stödjandet av näringslivet bör utformas så att det förbättrar sysselsättningsläget året runt.

Finansutskottet har noterat att landskapsstyrelsen har för avsikt att i hög grad låta tidpunkten för igångsättande av vissa av landskapets byggnadsprojekt bli beroende av sysselsättningssituationen. Det skulle dock vara viktigt att man inom landskapet hade en särskild plan över dessa projekt så att en

bättre koordinering kunde uppnås. Finansutskottet vill också i det sammanhanget kritisera den på sidan V i allmänna motiveringen intagna förteckningen över anslag som direkt eller indirekt främjar sysselsättningen inom byggbranschen och i stället föreslå att landskapsstyrelsen i fortsättningen uppgör en tabell där de olika projekten indelas i samhällets byggande, stöd till privat byggande, sysselsättningsstöd och näringslivsstöd. Som jämförelse kunde också motsvarande siffror från föregående år upptas. Utskottet understryker att sysselsättningsstöden i största möjliga utsträckning bör ges en produktiv inriktning.

Det nya landskapsandelssystemet för social- och hälsovården (sociallagspaketet).

Finansutskottet har vid frågans behandling särskilt informerat sig om vad det nya systemet kommer att ha för ekonomiska konsekvenser för olika typer av kommuner med olika ekonomiska förhållanden. Härvid har det framkommit att kommunerna inte hunnit inkomma med de kommunala planerna för social- och hälsovården i rätt tid men att samtliga troligen kommer att vara klara inom januari 1984. Viktigt är att landskapsstyrelsen vid behandlingen av planerna iakttar en smidighet vad gäller kommunernas skyldighet att tillsätta nya tjänster och att landskapsstyrelsen vidare påskyndar uppgörandet av landskapets social- och hälsovårdsplan för åren 1984-1988, så att kommunerna får klara besked för sin fortsatta uppläggning av verksamheten.

Utskottet har noterat att de i framställningens allmänna motivering omnämnda tolv nya tjänsterna som berättigar till landskapsandel omfattar alla typer av sociala tjänster och inte endast sådana med administrativa arbetsuppgifter.

För att få till stånd en samordning av hälso- och sjukvårdsinrättningarna på Åland tillsatte landskapsstyrelsen en parlamentarisk kommitté som avgav sitt betänkande våren 1981. Därefter har utredningen varit ute på remiss. Utskottet anser nu att vidare åtgärder med anledning av betänkandet kan vänta tills landskapsstyrelsen utvärderat vilka samordningsfördelar som uppnås genom det nya systemet.

Utskottet har vidare särskilt uppmärksammat att de nu planerade utbyggnaderna inom social- och hälsovårdssektorn kommer att medföra ett stort behov av utbildad vårdpersonal, särskilt vid Gullåsen men även inom den öppna vården. Hjälpskötarutbildning pågår i landskapet och det kan konstateras att behovet av hjälpskötare förmodligen helt kan tillgodoses genom pågående och planerad utbildning. Vad beträffar behovet av vårdpersonal utbildad på institutsnivå finns det för närvarande ett så stort antal ålänningar som undergår sådan utbildning att problem med personalrekryteringen

inte bör uppstå. Det finns dock skäl för landskapsstyrelsen att kontinuerligt bevaka denna utbildningssektor så att arbetsplatserna kan fyllas med utbildad åländsk personal.

Besparingsåtgärder inom social- och hälsovårdssektorn.

Finansutskottet har noterat landskapsstyrelsens framställning (nr 17/1983-84) med förslag om ändring av vissa landskapslagar i syfte att uppskjuta beviljandet av landskapsandel- och understöd för den sociala servicens och hälsovårdens driftskostnader. I sitt betänkande (Lu bet. nr 8/1983-84) över framställningen konstaterar lagutskottet att förslaget sett i ett längre perspektiv inte innebär några egentliga inbesparingar för landskapets del utan endast en uppskjutning av de lagbestämda betalningarna. Med beaktande av de särförhållanden som i ekonomiskt hänseende gäller för de åländska kommunerna föreslår lagutskottet att framställningen skulle förkastas. Finansutskottet förenar sig med lagutskottet i denna åsikt och föreslår därför att landskapsstyrelsen i tilläggsbudget upptar anslag för täckande av ifrågavarande kostnader.

Alands hotell- och restaurangskola.

Frågan om egna och ändamålsenliga lokaler för Alands hotell- och restaurangskola har varit aktuell sedan år 1977 och i april 1982 tillsatte landskapsstyrelsen en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta ett förslag till lösning av skolans lokalbehov. Arbetsgruppen avgav sitt betänkande i maj 1982 och rekommenderade däri landskapsstyrelsen att snarast tillsätta en projekteringsgrupp för att i brådskande ordning detaljplanera skolans lokalprojekt. Lokalproblemet diskuterades också i samband med behandlingen av landskapets långtidsbudget och landstipet föreslog då att landskapsstyrelsen skulle vidta sådana åtgärder att hotell- och restaurangskolans tomtfråga kunde lösas under år 1983 och att medel för projekteringen kunde upptas i 1984 års budget.

Situationen har i detta avseende inte förändrats och finansutskottet föreslår därför att landskapsstyrelsen i brådskande ordning bland de tillgängliga tomterna väljer ett alternativ och i tilläggsbudget upptar nödvändigt anslag för projektets genomförande samt med det snaraste för ärendet till landstinget för avgörande. Minoriteten (ledamöterna Roger Jansson och Söderlund) har anmält avvikande åsikt vad gäller detta beslut eftersom de anser att finansutskottet redan i detta skede skulle uppmana landskapsstyrelsen att påbörja projekteringen av en byggnad som skulle byggas ihop med hotell Arkipelags nuvarande huskropp, söder om den nuvarande byggnaden.

I sammanhanget har finansutskottet också kunnat konstatera att bristen på utrymmen lett till att Ålands hotell- och restaurangskola inte kunnat erbjuda bl.a. hovmästarutbildning, trots att det föreligger ett behov därav.

Behovet av utbildad arbetskraft, och då speciellt av åländsk arbetskraft, är särskilt stort inom denna sektor och tenderar att öka i framtiden.

Central elevantagning.

Med stöd av 1 § 1 mom. landskapslagen om elevantagningsnämnd (14/78) sker antagningen av elever till gymnasiet, yrkesläroinrättningarna och folkhögskolorna i landskapet genom s.k. central elevantagning. Dessa bestämmelser har med hänvisning till 5 § förordningen angående ordnandet av undervisningsväsendet i landskapet Åland (24/74) tolkats så att personer från riket som söker till åländska läroinrättningar skall beviljas inträde

på samma villkor som åländska ungdomar. Detta har lett till att andelen utomåländska ungdomar inom vissa läroinrättningar är mycket stor, så är t.ex. förhållandet vid Ålands hotell- och restaurangskola. Med tanke på det rådande sysselsättningsläget i landskapet anser finansutskottet att det finns skäl att överväga att se över de aktuella bestämmelserna.

Syftet med bestämmelsen i 5 § överenskommelseförordningen var ursprungligen ett annat än vad det senare inneburit för landskapet och då förordningen även till övriga delar är föråldrad föreslår utskottet att landskapet med beaktande av sysselsättningsläget och andra aspekter skulle se över ifrågavarande lagstiftning.

Telegrafistutbildningen.

Frågan om en förändring av telegrafistutbildningen har länge varit aktuell och landskapsstyrelsen har i dagarna tillsatt en arbetsgrupp som fått till uppgift att bereda frågan. Med tanke på de stora kostnader landskapet har för den ifrågavarande utbildningen och eftersom det redan nu visat sig vara svårigheter med rekryteringen av elever, anser finansutskottet att landskapsstyrelsen bör få frågan löst före höstterminen 1984.

Varutransportstödet.

Frågan om stöd för varutransporter mellan riket och Åland har i samband med ett flertal budgeter behandlats av finansutskottet. Även självstyrelsepolitiska nämnden har utrett ärendet och därvid kunnat konstatera att det uppenbarligen föreligger oklarheter vad gäller behörighetsfrågan, eftersom anslag för ändamålet upptagits både i riksbudgeten och i landskapets årsstat.

Nämnden ansåg då att underhandlingar skulle upptas mellan landskapsstyrelsen

och vederbörande riksorgan för att diskutera ett överförande av ärendet i sin helhet till landskapsmyndigheterna. Även finansutskottet har poängterat vikten av att underhandlingarna så snart som möjligt skulle leda till ett resultat.

Finansutskottet har återigen låtit sig informeras om det rådande förhandlingsläget och härvid kunnat konstatera att frågan inte förts närmare sin lösning vilket också framgår av att staten i 1984 års riksbudget upptagit ett oförändrat anslag som skall användas till varutransportstöd. Situationen är nu den att frågan inte längre kan tillåtas vänta på sin lösning varför utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen med det snaraste slutför förhandlingarna med vederbörande riksmyndighet. Om landskapsstyrelsen inte uppnår ett för landskapet tillfredsställande resultat bör frågan omedelbart föras till landstinget.

Detaljmotivering.

INKOMSTER.

14 Avd. 01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER

14.01.03 Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning.
De av utskottet på utgiftssidan föreslagna ändringarna har på inkomstsidan under detta moment justerats med beaktande härav.

UTGIFTER.

21 Ht. 02. LANDSTINGETS KANSLI

21.02.70 Anskaffning av inventarier.

Utskottet föreslår på kanslikommissionens förslag att anslaget får användas för anskaffning av en ny kopieringsapparat, till vilken vissa tryckningsarbeten kan överföras. Utbytet av offsetmaskinen kan därmed anstå.

03. LANDSTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER

21.03.28 Dispositionsmedel (+ 25.000).

På grund av vissa ökade kostnader i samband med representationsuppdrag, vilka inte förutsetts vid budgetförslagets uppgörande, föreslås en höjning av anslaget.

22 Ht. 05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UTGIFTER

22.05.01 Kostnader för kontaktman i Helsingfors.

Utskottet har tagit del av landskapsstyrelsens planer på att öppna ett åländskt informationskontor i Helsingfors och härvid kunnat konstatera att det föreslagna anslaget är tillräckligt för att täcka den del av kostnaderna för sekreteraren vid informationskontoret vilka är att hänföra till kontaktmannaskapet.

23 Ht. 01. CENTRALFÖRVALTNING

23.01.01 Avlöningar (f).

Under momentet har föreslagits att en utredningssekreterare anställs i arbetsavtalsförhållande. Eftersom avsikten är att utredningssekreterarens arbetsuppgifter skall vara av den karaktären att han också är föredragande vid landskapsstyrelsen föreslår utskottet i stället att personen i fråga anställs som extra utredningssekreterare varvid ett tjänsteförhållande uppstår.

08. ÅLANDS POLISDISTRIKT

23.08.01 Avlöningar (f).

Ltm Rodmar Söderlunds m.fl. finansmotion nr 50/1983-84.

I finansmotionen föreslås anslaget höjt med 12.000 mark för inrättande av extraordinarie kanslisttjänster med en tjänstgöringsskyldighet om 20 veckotimmar vid Kumlinge och Föglö lokalkanslier.

Den personal som nu handhar kansligöromålen vid polisens lokalkanslier i Kumlinge och Föglö är anställd i arbetsavtalsförhållande och har en tjänstgöringsskyldighet om 15 timmar per vecka, medan det krävs 20 veckotimmar för att bl.a. ålderstillägg och semester skall kunna beviljas. För närvarande finns inte tillräckligt med arbetsuppgifter för att arbetstiden skall kunna förlängas till 20 veckotimmar. Utskottet anser dock, i likhet med motionärerna, att en förlängning skulle vara önskvärd och hemställer därför om att landskapsstyrelsen utreder möjligheterna att överflytta vissa arbetsuppgifter på den ifrågavarande personalen för att arbetstiden meningsfullt skall kunna utökas. Utskottet föreslår förkastande av motionen. Ledamoten Rodmar Söderlund har anmält avvikande åsikt eftersom han anser att motionen borde godkännas.

23.08.74 Uppförande av polishus (r).

Utskottet har informerat sig om planerna beträffande det nya polishuset och härvid kunnat konstatera att byggandet redan inletts samt att det skall vara avslutat senast den 30 november 1984. Vidare visar de uppgifter utskottet inhämtat att det föreslagna anslaget är tillräckligt.

20. PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET

23.20.30 Landskapsandel för avlönande av byggnadsinspektörer (f).

Enligt 127 § byggnadslagen för landskapet Åland (61/79) kan landskapsstyrelsen efter prövning bevilja landskommun bidrag för avlönande av byggnadsinspektör. Landskapsstyrelsen föreslår ^{utökning med} att endast en deltidstjänst skulle godkännas som berättigande till landskapsandel. Utskottet föreslår för sin del däremot att anslaget inte redan i detta skede skulle bindas vid en ny deltidstjänst utan att landskapsstyrelsen skulle ha fria händer att bedöma kommunernas ansökningar och då särskilt med beaktande av att det nu inte går att förutse i hur stor utsträckning kommunerna kan tänkas vara intresserade av

att inrätta s.k. kombinationstjänster.

21. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

23.21.64 Understöd för betalning av ränta för primärlån för hyreshus (f).
(+ 5.000)

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 43/1983-84.

I finansmotionen föreslås att anslaget under momentet ökas med 15.000 mark för att möjliggöra en sänkning av hyrorna i landskapsbelånade hyreshus så att nivån inte överskrider statsrådets rekommendationer om skäliga hyror.

Avsikten med understödet är att hyreskostnaderna i landskapsbelånade hyreshus skall kunna nedbringas och utskottet anser i likhet med motionärerna att anslaget är otillräckligt om önskad effekt skall kunna uppnås och föreslår därför att motionen delvis godkänns och att anslaget höjs med 5.000 mark varvid lån för vilka räntegottgörelse erläggs får beviljas till ett belopp av 470.000 mark.

30. PENSIONER OCH PERSONALUTGIFTER

23.30.25 Utvecklande av landskapsanställdas företagshälsovård (f).

Utskottet har låtit informera sig om företagshälsovården och härvid kunnat konstatera att Ålands folkhälsoförbund nu har resurser för att under år 1984 kunna inleda undersökningarna av de landskapsanställda som tillhör "riskgrupp 1".

24 Ht 03. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRADE ICKE FÖRDELADE UTGIFTER

24.03.01 Avlöningar (f).

Landskapsstyrelsen föreslår att en e.o. befattning som internrevisor inrättas.

Den föreslagna konstruktionen omfattas helt av utskottet som fäster särskild vikt vid att internrevisorn får en fristående självständig ställning direkt under lantrådet.

I enlighet med vad utskottet tidigare poängterat i samband med att landskapsrevisorernas berättelse behandlades (Fu bet.nr 1/1982-83) är det viktigt att landskapsrevisorerna ges rätt att efter överenskommelse med lantrådet anlita internrevisorn för utredningsuppdrag.

25 Ht 01. CENTRALFÖRVALTNING

25.01.28 Till landskapsstyrelsens disposition.

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansomotion nr 44/1983-84.

Då i finansomotionen föreslaget anslag bör hänföras till moment 25.01.28 har motionen behandlats i detta sammanhang.

I finansomotionen föreslås att under ett nytt moment upptas ett anslag om 35.000 mark för startbidrag till en organisation som tillvaratar hyresgästernas intressen.

Till den del organisationens verksamhet ligger inom området för landskapets lagstiftningsbehörighet kan anslag upptas i landskapsbudgeten men utskottet anser sig inte i detta skede kunna ta ställning i frågan eftersom inga konkreta planer beträffande verksamheten framlagts och föreslår därför att föreliggande finansomotion förkastas.

06. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

25.06.30 Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för sociala tjänster (f).

Utskottet har tagit del av landskapsstyrelsens ändringsförslag (Ls framst. nr 6a/1983-84) och konstaterar härvid att den föreslagna höjningen uppgår till 3.766.000 mark att användas som landskapsandel för ålderdomshemmens driftskostnader. I övrigt hänvisas till den allmänna motiveringen.

25.06.31 Landskapsandel till kommunerna för anläggningskostnader för sociala tjänster (f). (+ 300.000)

Ltm Lasse Wiklöfs m.fl. finansomotion nr 40/1983-84.

I finansomotionen föreslås att anslaget ökas med 500.000 mark för erläggande av landskapsandel till Marichamns stad för bygande av ett barndaghem i Backeberg.

Med hänsyn till föreliggande behov av att förnya och utöka stadens barndaghemspplatser och då den ifrågavarande satsningen är beroende av landskapsandel föreslår utskottet att motionen delvis godkänns och att anslaget ökas med 300.000 mark som under 1984 skulle erläggas som en del av den totala landskapsandelen. Utskottet förutsätter att landskapet kommer att uppta den resterande bidragsandelen c. 500.000 mark i en kommande ordinarie årsstat.

Mot beslutet har ledamoten Tuominen inlämnat skriftlig reservation.

10. ÅLANDS CENTRALSJUKHUS

25.10.70 Anskaffning av inventarier (r).

Utskottet har noterat att det föreslagna anslaget inte omfattar inköp av en mammograf. Visserligen är det av största vikt att dylik apparatur införskaffas inom den närmaste framtiden för att verksamheten med s.k. screen-undersökningar skall komma i gång, men det måste samtidigt konstateras att inköp av en mammograf inte är en tillräcklig åtgärd eftersom de övriga resurser, som är en förutsättning för att verksamheten skall ge resultat, för närvarande saknas. Så är t.ex. en effektiv och snabb granskning av resultaten beroende av att det finns en röntgenläkare på orten och även i övrigt saknas resurser för de åtgärder som skall kombineras med mammografen för att bästa resultat av undersökningarna skall kunna uppnås. Utskottet har informerats om att mammografen är inplanerad i sjukhusets anskaffningsplan år 1985. Utskottet anser att anslaget för anskaffning av inventarier är så stort att det när fråga är om större nyanskaffningar på grund av ny eller utvidgad verksamhet skulle vara lämpligt att särskilt omnämna och eventuellt precisera sådana inköp i budgetförslaget.

Beträffande anslagets storlek har utskottet inte funnit skäl att ändra den föreslagna totalsumman (1.540.000 mark). Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) anser att anslaget borde minskas med 540.000 mark.

25.10.75 Projektering av tillbyggnad av lasarettsflygeln (r).

Enligt framställningen har landskapsstyrelsen för avsikt att eventuellt inkomma med en tilläggsbudget upptagande kostnaderna för tillbyggnaden av lasarettsflygeln. På så sätt skulle anslag upptas under år 1984 vilket överensstämmer med vad landskapsstyrelsen föreslog i den av landstinget omfattade långtidsbudgeten för åren 1983-1987. Utskottet har särskilt informerat sig om den planerade om- och tillbyggnaden, som i och för sig inte kommer att innebära att patientplatserna ökar men att personalens arbetsmiljö och även patienternas förhållanden förbättras, och härvid funnit att de av projektgruppen för lasarettsflygelns sanering och utbyggnad gjorda kostnadsberäkningarna (17.400.000 mark) på ett alarmerande sätt avviker från de beräkningar som framlades av landskapsstyrelsen så sent som i april 1983, i landskapets långtidsbudget (5.100.000 mark).

14. FOLKHÄLSOARBETET

- 25.14.31 Landskapsandel för hälsocentralens anläggningskostnader (r).
Beträffande behovet av utbildad åländsk arbetskraft hänvisas till den allmänna motiveringen.

26 Ht 01. CENTRALFÖRVALTNING

26.01.01 Avlöningar (f).

Under momentet föreslås att en biblioteksinspektör anställs i arbetsavtalsförhållande. Det är här fråga om en föredragande vid landskapsstyrelsen som bör vara underkastad tjänsteansvar, varför utskottet föreslår att anslaget (42.900 mark) i stället skulle användas för avlönande av en extra biblioteksinspektör med en tjänstgöringsskyldighet om 20 veckotimmar. Avsikten är att det endast skall vara fråga om en provotid, vilket utskottet härvid vill poängtera med tanke på att den nuvarande tjänsten på detta sätt lämnas vakant.

03. ALANDS LYCEUM

26.03.76 Grundförbättringar och ombyggnader (r).

Ltm Rainer Lönns m.fl. finansmotion nr 52/1983-84.

I finansmotionen föreslås en höjning av anslaget med 365.000 mark för att renoveringen och ombyggnadsarbetena vad gäller bespisningsköket, matsalen och entréhallen vid Alands lyceum skall kunna slutföras.

I likhet med motionärerna har utskottet konstaterat att det finns stort behov av snara åtgärder vad gäller lycéets bespisningskök och matsal samt att det föreslagna anslaget inte kan täcka samtliga dessa kostnader. Utskottet föreslår i detta skede ingen ökning av anslaget utan anser att landskapsstyrelsen bör undersöka möjligheterna att omdisponera ombyggnadsplanen så att renoveringarna kan göras i en följd. Om landskapsstyrelsen finner att detta inte är möjligt inom ramen för det föreslagna anslaget bör anslag upptas i tilläggsbudget under år 1984. Med hänvisning till det sagda föreslår utskottet förkastande av finansmotion nr 52/1983-84. Dessutom har utskottet under momentet behandlat frågan om kommunernas deltagande i investeringskostnaderna i skolfastigheten som ägs av landskapet utan att kommunerna för den skull har någon äganderätt i fastigheten. Detta för kommunerna negativa förhållande bör landskapsstyrelsen utreda.

04. ALANDS SJÖFARTSLÄROVERK

26.04.70 Anskaffning av inventarier och utrustning.

Ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 36/1983-84.

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs med 421.836 mark för

inköp av viss teknisk utrustning att användas vid undervisningen i Ålands navigationsinstitut.

De stora investeringar i teknisk apparatur som i landskapet gjorts på sjöfartsutbildningens område har varit av stor betydelse och inneburit att undervisningen kunnat hållas på en hög nivå och på så sätt fått ett gott rykte även utanför landskapets gränser. Utskottet anser det vara av största vikt att utbildningen även i fortsättningen kommer att vara av hög kvalitet och att anpassningen till de nya läroplanerna sker på ett tillfredsställande sätt även om detta skulle innebära ytterligare kostnader för nyinvesteringar. I detta skede anser sig utskottet dock inte kunna tillstyrka en höjning av anslaget och vill samtidigt understryka att större investeringar av den typ det här är fråga om skall upptas i landskapets långtidsbudget varför motion nr 36 föreslås förkastad.

05. ÅLANDS TEKNISKA SKOLA

26.05.74

Projektering av laboratorieutrymmen.

Vtm Fagerholms m.fl. finansmotion nr 33/1983-84.

I finansmotionen föreslås att anslag upptas under ett nytt moment för projektering av om- och tillbyggnad av laboratorieutrymmen samt planering av maskinrumssimulatoranläggning vid Ålands tekniska skola.

Behovet av de här föreslagna åtgärderna har redan tidigare konstaterats och ett projekteringsanslag om 200.000 mark för ^{maskinrumssimulator} radar-simulatorn och ett anslag om 800.000 mark för laboratorietillbyggnaden har också upptagits för år 1985 i den av landstinget omfattade långtidsbudgeten. Utskottet förutsätter att de i långtidsbudgeten intagna projekten genomförs i enlighet med de där redovisade tidsplanerna. Med hänvisning härtill föreslås att finansmotion nr 33 förkastas.

08. ÅLANDS LANTMANNASKOLA

26.08.75

Projektering av lantmannaskolans utbyggnad (r).

Ltm Tage Bomans finansmotion nr 60/1983-84.

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs med 250.000 mark

för planering och projektering av nya undervisningsutrymmen vid Ålands lantmannaskola.

Utskottet har noterat att anslag för uppförande av nytt skolhus upptagits först år 1985 i den av landstinget omfattade långtidsbudgeten och förutsätter att projektet genomförs inom den angivna tidsramen. Med hänvisning härtill föreslås förkastande av finansmotion nr 60.

11. ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA

26.11.26 Hotell- och restaurangservice (f).

Landskapsstyrelsen gav under år 1983 styrelsen för rörelsen vid Ålands hotell- och restaurangskola i uppdrag att utreda för- och nackdelarna med att rörelsen skulle drivas av ett landskapsägt aktiebolag. Styrelsen har nyligen avgivit sitt betänkande till landskapsstyrelsen som ännu inte behandlat frågan. Utskottet förutsätter att landstinget får möjlighet att yttra sig innan en eventuell omorganisering företas.

26.11.74 Planering och projektering av nya skolutrymmen för Ålands hotell- och restaurangskola (r).

Finansutskottet hänvisar här till betänkandets allmänna motivering.

13. YRKESKURSER OCH ÖVRIGA UTGIFTER FÖR UTBILDNING

26.13.28 Högskoleundervisningen.

Finansutskottet hänvisar här till kulturutskottets utlåtande i ärendet.

22. LANDSKAPETS ÖVRIGA LÄROANSTALTER

26.22.37 Landskapsunderstöd åt Ålands sommaruniversitet (f).

Finansutskottet hänvisar här till kulturutskottets utlåtande i ärendet.

23. GRUNDSKOLVÄSENDET

26.23.32 Byggnadshjälp för grundskolor (r). (+ 500.000)

Ltm Sven-Olof Lindfors m.fl. finansmotion nr 39/1983-84.

I finansmotionen föreslås bl.a. att anslaget höjs med 1.500.000 mark för byggnadshjälp till Mariehamns stad för renovering och ombyggnad av Strandnäs låg- och mellanstadieskola.

Mariehams stad har för avsikt att renovera och bygga om Strandnäs låg- och mellanstadieskola och byggstarten är planerad till årsskiftet. För att projektet skall kunna genomföras erfordras dock att landskapsbidrag erläggs och detta har också varit landskapsstyrelsens och landstingets avsikt då projektet finns intaget i långtidsbudgeten. För att undvika en alltför stor anslagsökning vad gäller föreliggande budgetmoment har utskottet beslutat föreslå att finansmotionen i detta avseende endast delvis godkänns och att höjningen skulle utgöra 500.000 mark. Det totala beloppet fördelas sålunda på olika finansår för att på så sätt få till stånd en utjämnning av anslaget. Samtidigt vill utskottet föreslå att landskapsstyrelsen i fortsättningen årligen i samband med uppgörandet av budgetförslaget inbegär och redovisar kommunernas långtidsplaner för att därigenom bereda landstinget möjlighet att ta ställning till det totala bygnadsbehovet.

Till övriga delar behandlas motionen under moment 26.23.80.

- 26.23.80 Amorteringslån för grundskolbyggnader (r). (+ 650.000)
Ltm Sven-Olof Lindfors m.fl. finansmotion nr 39/1983-84.

I finansmotionen föreslås bl.a. att anslaget höjs med 650.000 mark för amorteringslån till Mariehamns stad för renovering och ombyggnad av Strandnäs låg- och mellanstadieskola. I enlighet med vad som sagts under moment 26.23.32 har utskottet beslutat föreslå att medel upptas för det i motionen föreslagna ändamålet. Vad gäller den del av projektets kostnader för vilka lån skulle beviljas har utskottet inte funnit anledning att sänka det i motionen föreslagna beloppet och föreslår därför att hela det i motionen upptagna lånebeloppet om 650.000 mark godkänns.

24. ÖVRIG UNDERVISNING OCH STUDIEVERKSAMHET

- 26.24.52 Landskapsunderstöd för studiecirkelverksamhet (f).
Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion nr 55/1983-84.

I motionen föreslås att anslaget höjs med 100.000 mark för landskapsunderstöd till studieförbunden.

Finansutskottet hänvisar här till kulturutskottets utlåtande i ärendet och föreslår att finansmotionen förkastas.

26. UNGDOMS- OCH IDROTTSVERKSAMHET

26.26.51 Understöd av idrott och fysisk fostran(r). (+ 150.000)

Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion nr 56/1983-84.

I finansmotionen föreslås en höjning av anslaget med 150.000 mark för bidrag till idrottsföreningarna för täckande av resekostnader.

Finansutskottet har kunnat konstatera att idrottsföreningarnas resekostnader stigit relativt sett mer än de övriga utgifterna för verksamheten. I sammanhanget bör också nämnas det nordiska idrottsutbytet som blivit allt livligare och även i fortsättningen kan förväntas öka kraftigt. För att föreningarna skall kunna fortsätta att ha idrottsutbyte i samma utsträckning som tidigare föreslår utskottet att finansmotionen godkänns i sin helhet. Utskottet anser det önskvärt att de åländska idrottsföreningarna i framtiden redovisar resekostnaderna separat så att landskapsstyrelsen har möjlighet att följa kostnadstuvecklingen vad gäller de högre resekostnader som landskapets avskilda läge medför.

27. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER

26.27.50 Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer(r). (+ 100.000)

2. Bidrag för museiverksamhet.

Ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 37/1983-84.

Ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 38/1983-84.

Finansmotion nr 37/1983-84 är i sakligt hänseende att hänföra till punkt 22 och har behandlats i detta sammanhang.

I finansmotion nr 38/1983-84 föreslås att anslaget ökas med 439.938 mark för museiverksamheten vid Ålands sjöfartsmuseum. Finansutskottet anser i likhet med vad som sägs i kulturutskottets utlåtande att det i detta skede inte finns anledning att föreslå ett utökat anslag eftersom de fortsatta driftsformerna för Ålands sjöfartsmuseum bör klarläggas innan landskapet utvidgar sitt ekonomiska stöd. Med hänvisning till det anförda föreslår finansutskottet att motionen skulle förkastas men vill samtidigt påpeka vikten av att landskapsstyrelsen eftersträvar att frågan om museets organisationsformer får sin lösning under år 1984.

16. Visans vänner Åland r.f.

Finansutskottet har beslutat att inte föreslå någon ändring vad beträffar anslaget till Visans vänner. Ledamoten Tuominen har fogat skriftlig reservation till betänkandet.

17. Ålands Fredsförening r.f.

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 45/1983-84.

I finansmotionen föreslås anslaget höjt med 5.000 mark för att forskning utgående från landskapets ställning som demilitariserat och neutraliserat område skulle möjliggöras.

Finansutskottet anser att innan en förening kan beviljas medel för forskning krävs en ingående beredning av ärendet och en noggrann planering av den föreslagna verksamheten. Med hänvisning härtill föreslår finansutskottet att motionen skulle förkastas. Mot beslutet har ledamoten Tuominen inlämnat skriftlig reservation.

21. Ålands kulturråd.

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 46/1983-84.

Ltl Mirjam Öbergs finansmotion nr 62/1983-84.

I finansmotion nr 46 föreslås en höjning av anslaget med 68.428 mark för att möjliggöra anställande av en landskapskonstnär. Utskottet anser att frågan om inrättande av en särskild tjänst som landskapskonstnär är av principiell betydelse. Verksamhetsformen är hittills oprövad i landskapet och utskottet, som anser att verksamheten inte enbart är förknippad med fördelar, föreslår därför att landskapsstyrelsen vidtar en utredning av frågan och då med särskilt beaktande av de olika för- och nackdelar som kan anses föreligga. I sammanhanget vill också utskottet påpeka att det inte kan anses vara praxis att genom en finansmotion införa anslag för en ny tjänst inom en helt ny sektor. Med hänvisning till det sagda föreslår utskottet att motion nr 46 skulle förkastas.

I finansmotion nr 62 föreslås att anslaget höjs med 30.000 mark så att sekreterartjänsten kan skötas på heltid.

Finansutskottet anser att kulturrådets verksamhet pågått för kort tid för att utskottet i detta skede skall kunna föreslå att sekreteraruppgiften utökas till att motsvara en heltidstjänst. Innan verksamheten fått fasta former måste det anses mera motiverat att i första hand satsa medel på själva verksamheten och att avvakta tills arbetet tagit fastare former innan en heltidssekreterare kan sägas behövas. Med hänvisning till det sagda föreslår finansutskottet att motionen skulle förkastas.

22. Till landskapsstyrelsens disposition.

Ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 37/1983-84.

I motionen föreslås att anslaget ökas med 150.000 mark för utarbetande av en ny utvidgad historik över den åländska sjöfarten.

Utskottet föreslår att finansmotionen godkänns delvis och att anslaget höjs med 100.000 mark och hänvisar beträffande motiveringen till skrivningen i kulturutskottets utlåtande.

30. ARKEOLOGISK OCH ETNOLOGISK VERKSAMHET

26.30.88

Inköp av jordområde (r).

Ltl May Flodins m.fl. finansmotion nr 41/1983-84.

I finansmotionen föreslås upptagande av 300.000 mark för inköp av ett c. 6 hektar stort område i anslutning till Lemböte kapellruin.

Finansutskottet har i likhet med motionärerna kunnat konstatera att ifrågavarande område är mycket frekventerat eftersom Lemböte kapellruin befinner sig inom detta område. Det har dock inte varit möjligt för utskottet att ställa det nu föreslagna markinköpet i relation till andra liknande investeringar som kan vara aktuella inom museibyråns förvaltningsområde och utskottet har därför inte ansett sig kunna föreslå att finansmotionen godkänns, men utskottet vill samtidigt poängtera vikten av att landskapet kommer i besittning av jordområden med så betydelsefulla fornlämningar som det här är fråga om. Finansutskottet hemställer om att landskapsstyrelsen skulle bereda ärendet och att landstinget i normal ordning skulle få ta ställning till frågan i ett senare skede. Med hänvisning härtill föreslås att finansmotion nr 41 förkastas.

27 Ht

01. CENTRALFÖRVALTNING

27.01.01

Avlöningar (f).

Under momentet föreslås inrättande av en ny extraordinarie befattning som överinspektör med uppgift att förutom arbetsmarknadsärenden även handha vissa frågor vad gäller stödet till näringslivet och dess uppföljning. Finansutskottet har särskilt låtit sig informeras om de arbetsuppgifter som skulle vara förknippade med den föreslagna tjänsten och härvid kunnat konstatera att det är uppföljning av kreditärenden som skulle utgöra den huvudsakliga arbetsuppgiften men att det även finns behov av att avlasta vissa arbetskraftsärenden som nu handhas av avdelningschefen. Härvid har kunnat konstateras att det råder

oklarhet om fördelningen av arbetsuppgifterna mellan arbetsförmedlingen och den allmänna byrån vid näringsavdelningen som föredrar arbetsförmedlingens ärenden. Att situationen uppfattas som oklar beror antagligen delvis på att det för närvarande inte finns någon särskild arbetskraftsbyrå vid landskapsstyrelsen. Finansutskottet finner det därför viktigt att det innan den föreslagna överinspektören anställs, klarläggs hur den nämnda fördelningen skall göras.

02. NÄRINGS LIVETS FRÄMJANDE

27.02.30 Landskapsunderstöd för avlönande av kommunernas näringsombudsmän (f).

Ltm Sune Erikssons m.fl. finansmotion nr 51/1983-84. (+ 70.000)

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs med 70.000 mark för att skapa förutsättningar för inrättande av kommunala näringsombudsmannatjänster.

Enligt 3 § 1 mom. landskapslagen om landskapsstöd för avlönande av kommunala näringsombudsmän (34/75) har kommuner som tillhör bärkraftsklass I-III rätt att uppbära landskapsandel för avlönande av en näringsombudsman. Enligt nämnda paragrafs 2 mom. kan landskapsstyrelsen efter prövning dessutom bevilja landskapsunderstöd för avlönande av näringsombudsmän i kommuner som inte tillhör någon av de nämnda bärkraftsklasserna. Kommunernas möjlighet att erhålla landskapsandel är således inte beroende av anslagets storlek men finansutskottet har trots detta beslutat föreslå att finansmotionen godkänns och att anslaget höjs med 70.000 mark eftersom anslaget uppenbart är för litet med tanke på behovet. Finansutskottet anser det vara av största vikt att det tillkommer fler näringsombudsmannatjänster och vill då särskilt i sammanhanget poängtera vikten av att tjänsterna åtminstone i initialskedet är heltidsysslor.

27.02.40 Landskapsunderstöd för anlitan-
de av konsultföretag, marknads-
föring, exportfrämjande och andra åtgärder för främjande av
näringslivet. (+ 50.000)

Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion nr 57/2983-84.

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs med 50.000 mark för startande av en kampanj som skall främja inköp av åländska varor.

För att ändra på ålänningarnas inköpsbeteende föreslår motionärerna att en särskild kampanj med måtto att köpa åländska varor skulle stödjas med medel ur landskapets budget. Utskottet anser i likhet med motionärerna att en sådan kampanj skulle ha positiva effekter på det åländska näringslivet och har därför beslutat

föreslå att motionen godkänns. Då finansutskottet erfarit att handelskammaren redan nu har beredskap för en kampanj av den typ som det här är fråga om anser utskottet det vara lämpligt att pengarna kanaliseras via dem i enlighet med en av landskapsstyrelsen på förhand godkänd plan.

27.02.41 Räntestöd för anskaffning av sjötransportmateriel. (+ 300.000)
Finansutskottet har kunnat konstatera att det ifrågavarande stödet har stor betydelse för den åländska rederinäringen som är i stort behov av att kunna förnya sitt tonnage. Behovet är betydligt större än det här upptagna anslaget, varför utskottet beslutat föreslå att anslaget höjs med 300.000 mark och att beviljningsfullmakt för år 1984 föreslås till räntestödslån om sammanlagt högst 18 miljoner mark. På så sätt skulle också förhållandet mellan detta anslag och motsvarande anslag i riksbudgeten bli det samma som förhållandet mellan den åländska småtonnageflottan och rikets småtonnageflotta. Vid frågans behandling har det visat sig finnas ett speciellt behov av att landskapsstyrelsen särskilt informerar om att de nu ifrågavarande räntestödslånen inte endast kan beviljas för anskaffning av nya fartyg. Det finns dock i sammanhanget skäl att hänvisa till lag- och ekonomiutskottets betänkande nr 3/1979-80 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av 1 och 2 §§ landskapslagen om vissa räntestödslån som beviljas av kreditinrättning (39/78) där utskottet framhåller att räntestöd inte skall beviljas för anskaffning av småtonnage vars ålder överskrider genomsnittsåldern för sådant tonnage i landskapet.

27.02.46 Finansieringsstöd för detaljhandeln i glesbygder.
Ltm Anders Johanssons m.fl. finansomotion nr 54/1983-84.

I finansomotionen föreslås att anslaget höjs med 25.000 mark för driftsbidrag för tryggnad av tillgången på butiksservice inom glesbygdsområdena.

Det totala anslaget uppgår till 250.000 mark medan den del som beviljas i form av driftsbidrag för tryggnad av tillgången på butiksservicen i glesbygdsområdena uppgår till 45.000 mark. Motionärerna har föreslagit att denna del skulle uppgå till 70.000 mark, men utskottet har erfarit att det för närvarande inte finns någon detaljhandel på fasta Åland som skulle vara berättigad att erhålla detta stöd och att samtliga i skärgårdskommunerna därtill berättigade affärer redan uppbär sådant stöd.

Med hänvisning härtill föreslår utskottet att finansmotionen förkastas. Mot detta beslut har ledamoten Söderlund anmält avvikande åsikt.

27.02.52 Stöd till varutransporter mellan riket och Åland (r).

Frågan behandlas närmare i den allmänna motiveringen.

27.02.62 Ålands självstyrelses 60 års jubileumsfond (r).

Utskottet har konstaterat att inget anslag upptagits mot bakgrund av att landskapsstyrelsen för närvarande underhandlar med SITRA-fonden om ett avtal. Finansutskottet föreslår inte några ändringar under förevarande moment, men vill understryka vikten av att ^{landskapsstyrelsens förhandlingar i} ärendet slutförs inom det snaraste och att ett eventuellt avtal med SITRA-fonden ger utrymme för särskilda bevillningsregler för Åland där särskild hänsyn tas till de lokala förhållandena. Om detta inte skulle visa sig vara möjligt förutsätter utskottet att landskapsstyrelsen i fortsättningen upptar medel i den ordinarie budgeten.

05. SYSSELSÄTTNINGENS FRÄMJANDE

27.05.45 Samhällsgaranti för unga.

I fråga om det under anslaget omtalade introduktionsstödet för personer som inte fyllt 25 år har utskottet kunnat konstatera att kännedomen om denna stödform inte är tillräckligt utbredd bland de åländska arbetsgivarna och utskottet vill därför föreslå att landskapsstyrelsen låter näringslivets egna organisationer informera om och ge råd vad beträffar denna stödform.

27.05.62 Sysselsättningsstöd för småtonnageflottan (f). (+ 5.000.000)

Ltm Sture Gustafssons m.fl. finansmotion nr 53/1983-84.

I finansmotionen föreslås införande av ett anslag om 5.000.000 mark att beviljas i form av sysselsättningsstöd för småtonnageflottan.

Genom en finansmotion infördes i 1983 års budget ett motsvarande anslag om 3.800.000 mark. Stödet har beviljats på så sätt att det utbetalas beräknat per anställd för högst 100 dagar. Under år 1983 har stöd beviljats för 162 anställda under 100 dagar på sammanlagt 11 fartyg. Då behovet av stödet bedömts vara stort även under år 1984, har finansutskottet beslutat föreslå att nu föreliggande motion godkänns och att ett anslag om 5.000.000 mark upptas. Vid beviljningen av det nu föreslagna anslaget kunde landskapsstyrelsen lämpligen undersöka möjligheterna att bevilja stödet enligt samma modell som tillämpas vid stödjande av landbaserade nä-

ringar i enlighet med landskapslagen om sysselsättningspolitiska konjunkturlån till företag (44/77). Enligt lagens 3 § 1 mom. kan ett belopp motsvarande högst det tredubbla beloppet av med stöd av lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (FFS 125/34) fastställt högsta dagsunderstöd per arbets- eller utbildningsdag beviljas dock högst för 6 månader. Av särskilda skäl kan lånet beviljas till ett belopp som avviker från det sagda.

27.05.77 Investeringsutgifter för tryggande av sysselsättningen (f).

Anslaget föreslås använt för landskapets egna projekt i händelse av försämrat sysselsättningsläge. Utskottet vill här poängtera vikten av att landskapsstyrelsen har en plan i beredskap för att vid ett försämrat sysselsättningsläge ha en färdig prioritering av de olika projekt eller delar av projekt som kan bli aktuella.

10. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET

27.10.21 Utgifter för lantbrukets instruktionsverksamhet.

Ltm Anders Johanssons m.fl. finansmotion nr 63/1983-84.

Då i finansmotionen föreslaget anslag bör hänföras till moment 27.10.44 har motionen behandlats i detta sammanhang.

27.10.22 Lokala fältförsök och demonstrationer.

Ltl Mirjam Öbergs m.fl. finansmotion nr 61/1983-84.

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs med 30.000 mark för bekostande av konsulenttjänster för organisk-biologisk och biodynamisk odling samt för kostnader föranledda av mikrobiologiska jordprov och kontroll av alternativa odlingsmetoder och alternativt odlade produkter.

Utskottet ställer sig positivt till de i motionen föreslagna åtgärderna och konstaterar härvid att jordbruksinspektörstjänsten för närvarande är vakant men att det då tjänsten blivit besatt finns resurser att handha konsumentuppdrag för organisk-biologisk och biodynamisk odling och att även möjligheter då kommer att finnas att i större utsträckning utföra mikrobiologiska jordprov. Kontrollen av odlingsmetoderna och produkterna är däremot en komplicerad fråga som för närvarande är föremål för en utredning. Utskottet anser det därför finnas skäl att avvakta denna rapport som utarbetas av jordbruksministeriet och gäller själva analysmetodiken, varför utskottet föreslår att finansmotionen måtte förkastas.

27.10.44 Främjande av jordbruket samt häst- och boskapsskötseln.

Ltm Anders Johanssons m.fl. finansmotion nr 63/1983-84.

I finansmotionen föreslås en ökning av anslaget med 15.000 mark för anlitande av expertis som kan ge rådgivning beträffande växtskyddsmedlens användning.

Finansutskottet förordar den i motionen föreslagna rådgivningen men har kunnat konstatera att det upptagna anslaget är tillräckligt för att sådan verksamhet skall kunna bedrivas varför finansmotionen föreslås förkastad.

16. PLANTSKOLORNA

27.16.70 Anskaffning av maskiner och inventarier. (+ 30.000)

Ltm Roy Janssons m.fl. finansmotion nr 47/1983-84.

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs med 30.000 mark för

inköp av en såningsmaskin att användas vid landskapets plantskola. Utskottet har funnit det av största vikt att plantskolan har en tidsenlig utrustning till sitt förfogande och därför efter omröstning beslutat godkänna finansmotionen. Minoriteten (ledamöterna Roger Jansson och Tuominen) ansåg att motionen skulle förkastas.

20. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN

27.20.21 Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (r).

Ltm Bjarne Björklunds m.fl. finansmotion nr 49/1983-84.

I finansmotionen föreslås höjning av anslaget med 30.000 mark för projektering av fiskelandningsbrygga i Hummelvik, Vårdö.

Utskottet anser att byggande av fiskelandningsbryggor är en fråga som bör handhas av kommunerna och att det i enlighet härmed inte finns anledning att nu föreslå den avsedda ökningen av anslaget eftersom inget initiativ kommit från den berörda kommunen. Således föreslås att finansmotionen skulle förkastas.

25. TURISMEN

27.25.40 Turismens främjande (r).

Ltm Magnus Lundbergs m.fl. finansmotion nr 59/1983-84.

I motionen föreslås höjande av anslaget med 675.000 mark för bidrag till anläggande av den resterande delen av golfbanan vid Kastelholm.

Den del av golfbanan som färdigställts (etapp I) omfattar en 9-hålsbana. Avsikten har dock hela tiden varit att utvidga banan till att omfatta en 18-hålsbana, vilket är den typ av golfbana som håller internationell klass. Frågan om vilken mark som skall användas för etapp II av golfbanan har varit föremål för reglering i ett avtal mellan Ålands landskapsstyrelse och Ålands golfklubb r.f. Utskottet konstaterar därför med förvåning att frågan om golfbanans placering inte berörs under momentet. Då frågan, på grund av avtalet är av mycket brådskande natur, hemställer utskottet om att landskapsstyrelsen i brådskande ordning måtte utreda de olika möjligheter till lösningar av markfrågan som kan bli aktuella och att även det av Ålands golfklubb r.f. förespråkade s.k. norra alternativet härvid medtas bland alternativen. I samband med att en placering norr om Långängsbacken utreds bör miljömässiga och arkeologiska synpunkter beaktas liksom även lantmannaskolans förlust av mark. Först i det skede då landskapsstyrelsen för ärendet till landstingets behandling beträffande golfbanans placering och frågan om anslag för beviljande av ekonomiskt stöd till golfklubben tar finansutskottet ställning i frågan och föreslår därför att finansmotionen förkastas. Utskottet anser dock i princip att ett

bidrag om 50 % bör utges även för byggande av etapp II.

28 Ht 02. VÄGAR

28.02.77 Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på
Fasta Åland (r).

Ltm Börje Erikssons m.fl. finansmotion nr 34/1983-84.

Ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 35/1983-84.

Ltm Tage Bomans finansmotion nr 42/1983-84.

Ltm Ulf Anderssons m.fl. finansmotion nr 58/1983-84.

I finansmotion nr 34 föreslås att anslaget höjs med 300.000 mark för ombyggnad av vägen Gottby-Jomala kyrka. Anledningen till att den här föreslagna vägen inte kunnat byggas tidigare är inte bristen på medel, tidigare anslag har inte kunnat utnyttjas, utan problemet är att vägplanen inte kunnat godkännas. Med anledningen härav finner utskottet det inte motiverat att uppta medel för ifrågavarande vägsträcka utan föreslår att finansmotion nr 34 förkastas.

I finansmotion nr 35/1983-84 föreslås att anslaget höjs med 200.000 mark för vägförbättringsarbeten på avsnittet Olofsnäs-Pantsarnäs i Geta. Anslag för vägförbättringsarbeten på den nu aktuella vägsträckan finns inte upptaget i den av landstinget omfattade trafikplanen och även i övrigt anser utskottet det vara omotiverat att nu uppta det föreslagna anslaget med tanke på den ringa trafik som förekommer på den aktuella vägsträckan, varför utskottet föreslår att finansmotion nr 35 skulle förkastas.

I finansmotion nr 42/1983-84 föreslås att anslaget höjs med 250.000 mark för ombyggnad och istandsättning av vägen mellan Bastö och Pålsböle. I landskapets trafikplan finns den nu aktuella vägsträckan upptagen för åtgärder under perioden 1988-92. Cirka 2-3 km av vägen har genomgått en upprustning och kontinuerligt pågår underhållsarbeten. Utskottet finner därför inte skäl att frångå trafikplanen och föreslår att finansmotion nr 42 förkastas.

I finansmotion nr 58/1983-84 föreslås att anslaget höjs med 100.000 mark för projektering av en breddning av bron över Marsundet. Utskottet har erfarit att en ombyggnad i enlighet med motionärernas förslag skulle vara mycket kostsam och att det därför i första hand måste undersökas om andra och mindre åtgärder kan

vidtas. En sådan åtgärd skulle vara att bredda bron genom att separata gång- och cykelbanor monteras fast i bron. För närvarande måste det anses vara oklart om den nuvarande bron är dimensionerad för en så stor ökning av belastningen. Det är därför nödvändigt att beställa en aktuell hållfasthetsutredning. Utskottet har erfarit att en sådan utredning skulle kosta c. 15.000 mark och föreslår att landskapsstyrelsen låter utföra en utredning och att anslaget för dispositionsmedel (1.500.000 mk) belastas. Finansmotionen nr 58 föreslås således förkastad.

Utskottet har särskilt låtit sig informeras om byggandet av Norra Sundsvägen. För närvarande är c. 1,8 km under byggnad. Vad beträffar de resterande delarna av vägen anser utskottet att målsättningen vid anläggningsarbetena bör vara att i så stor utsträckning som möjligt endast anlägga nya vägsträckningar när det är särskilt påkallat och att naturaspekterna i så stor utsträckning som möjligt beaktas.

28.02.78. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i skärgården (r).

Utskottet finner inte skäl att ändra i landskapsstyrelsens förslag att för Torsholma-Lappo-projektet uppta 200.000 mark för inledande av projekteringen av sträckan Torsholma-Härö och förslaget att uppta ett anslag om 1.100.000 mark för byggande av Åva-bron. Utskottets minoritet (ledamöterna Roger Jansson och Tuominen) anser att anslaget för Torsholma-Lappo-projektet skall höjas med 800.000 mark och att anslaget för byggande av Åva-bron skall strykas eftersom de anser att det finns skäl att påskynda Torsholma-Härovägen för att på så sätt skapa en acceptabel förbindelse för befolkningen i Lappo-regionen, innan stora investeringar görs för att förbättra kommunikationerna inom de delar av kommunen som redan har acceptabla förbindelser.

Utskottet har inte funnit skäl att ändra landskapsstyrelsens förslag om upptagande av 300.000 mark för planering och projektering av färjefäste och väg till södra Seglinge. Ledamoten Tuominen har anmält avvikande åsikt eftersom han anser att anslaget skulle strykas, då han finner det obehövligt.

04. SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

28.04.70 Anskaffning av fartyg och färjor (r).

Ltm Bjarne Björklunds m.fl. finansmotion nr 48/1983-84.

I motionen föreslås att anslaget höjs med 3.000.000 mark för byggande av en ersättningsfärja för m/s Viggen. Under januari

1984 påbörjas byggandet av en ny färja för Asterholma och byggandet beräknas vara avslutat under hösten 1984. Utskottet anser att byggandet av ersättningsfärjan för m/s Viggen inte skall inledas innan Asterholma-färjan är färdigställd. Byggandet skulle således inledas först under år 1985 och eftersom det då är tillräckligt att medel upptas i 1985 års budget föreslår utskottet att finansmotion nr 48 förkastas. Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) fogar skriftlig reservation till betänkandet.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte omfatta landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1984 med följande ändringar och bemyndiga landskapsstyrelsen att uppta för årsstatens genomförande erforderliga lån.

INKOMSTER

Avdelning 14.

	Landskapsstyrelsens förslag	Finansutskottets förslag
<u>14. FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>329.297.759</u>	<u>336.477.759</u>
01. AVRAKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER	<u>329.297.759</u>	<u>336.477.759</u>
03. Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning	329.277.759	336.457.759
Inkomsternas totalbelopp	395.668.673	402.848.673

UTGIFTER

Huvudtitel 21.

<u>21. LANDSTINGET</u>	<u>2.744.552</u>	<u>2.769.552</u>
03. LANDSTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	<u>245.000</u>	<u>270.000</u>
28. Dispositionsmedel	125.000	150.000

Huvudtitel 23.

<u>23. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRADE</u>	<u>61.938.513</u>	<u>61.943.513</u>
01. CENTRALFÖRVALTNING	<u>3.169.141</u>	<u>3.169.141</u>
01. Avlöningar (f)	1.645.641	1.645.641
Grundlöner	593.928	593.928
Årsarvoden	318.912	318.912
Övriga löner och arvoden		
- personal i arbetsavtalsförhållande	136.656	84.556
- extra arbetskraft	-	52.100
Ålderstillägg	249.906	249.906
Dyrortstillägg	96.762	96.762
Maskinskrivnings- tillägg	4.032	4.032
Fack-och årstillägg	24.720	24.720

		Landskapssty- relsens förslag	Finansutskot- tets förslag
	Semesterersättningar och premier	71.125	71.125
	Lönejustering	149.600	149.600
		1.645.641	1.645.641
	<u>Byggnads- och brandskyddsbyrån.</u>		
21.	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	15.878.000	15.883.000
64.	Understöd för betalning av ränta för primärlån för hyreshus (f)	15.000	20.000
	<u>Huvudtitel 25.</u>		
25.	<u>SOCIAL- OCH HALSOVARDAVDELNINGENS FÖR-</u> <u>VALTNINGSOMRÅDE</u>	90.371.096	90.671.096
06.	AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER	16.106.000	16.406.000
31.	Landskapsandel till kommunerna för an- läggningskostnader för sociala tjänster (f)	1.000.000	1.300.000
	<u>Huvudtitel 26.</u>		
26.	<u>UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	104.466.150	105.866.150
01.	CENTRALFÖRVALTNING	1.638.707	1.638.707
01.	Avlöningar (f)	1.515.207	1.515.207
	Grundlöner	358.488	358.488
	Arsarvoden	546.072	546.072
	Övriga löner och arvoden		
	- extra arbetskraft	15.000	57.900
	- personal i arbets- avtalsförhållande	42.900	-
	Alderstillägg	241.332	241.332
	Dyrortstillägg	86.246	86.246
	Tillägg efter vissa år	14.448	14.448
	Maskinskrivnings- tillägg	4.212	4.212
	Semesterersättningar och -premier	68.709	68.709
	Lönejustering	137.800	137.800
		1.515.207	1.515.207
	<u>Allmänna byrån och skolbyrån.</u>		
23.	GRUNDSKOLVÄSENDET	34.060.000	35.210.000
32.	Byggnadshjälp för grundskolor (r)	3.500.000	4.000.000
80.	Amorteringslån för grundskolbyggnader(r)	1.300.000	1.950.000

26. UNGDOMS- OCH IDROTTSVERKSAMHET	<u>1.725.000</u>	<u>1.875.000</u>
51. Understödjande av idrott och fysisk fostran (r)	1.220.000	1.370.000
27. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER	<u>1.409.000</u>	<u>1.509.000</u>
50. Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer (r)	1.200.000	1.300.000

Huvudtitel 27.

<u>27. NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>57.174.174</u>	<u>62.624.174</u>
---	-------------------	-------------------

Allmänna byrån.

02. NÄRINGSÄIVETS FRÄMÄNDE	<u>12.020.000</u>	<u>12.440.000</u>
30. Landskapsunderstöd för avlönande av kommunernas näringsombudsmän (f)	70.000	140.000
40. Landskapsunderstöd för anlåtande av konsultföretag, marknadsföring, exportfrämjande och andra åtgärder för främjande av näringslivet	510.000	560.000
41. Rântestöd för anskaffning av sjötransportmateriel	600.000	900.000
05. SYSSELSÄTTNINGENS FRÄMÄNDE	<u>4.310.000</u>	<u>9.310.000</u>
62. Sysselsättningsstöd för småtonnageflottan (f)	-	5.000.000

Skogsbruksbyrån.

16. PLANTSKOLORNA	<u>565.000</u>	<u>595.000</u>
70. Anskaffning av maskiner och inventarier	100.000	130.000

Utgifternas totalbelopp	395.668.673	402.848.673
-------------------------	-------------	-------------

Mariehamn den 21 december 1983.

På finansutskottets vägnar:

Roger Jansson

ordförande

Elisabeth Nauclér
sekreterare.

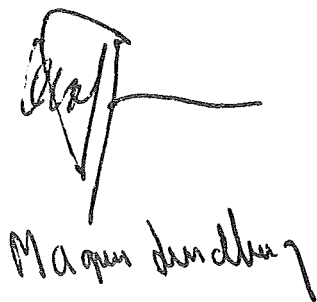
Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Roger Jansson, v. ordf.
(delvis)
Olof Jansson, ledamöterna Lundberg, Söderlund och Tuominen samt ersättaren
Mattsson (delvis).

R e s e r v a t i o n

Landskapets trafikplan för 1983-1992 förutsätter att anslag för ny färja på Simskäla-linjen upptas i årsstaten för 1984. Då landskapsstyrelsen ej beaktat detta har motion väckts i ärendet (fin.mot. nr 48). Under ärendets behandling har ej något sådant vägande skäl framkommit, som motiverar en förskjutning av den ifrågavarande tidsplanen. Tvärtom förutsätter en jämn sysselsättning inom varvsindustrin i landskapet att byggandet av nya m/s Viggen fortsätter i obruten följd, sedan den under byggnad varande Asterholma-färjan färdigställts under hösten 1984.

Vi finner sålunda motionens syftemål fullt motiverat och kan ej omfatta, att densamma avslås.

Mariehamn den 28 december 1983 .

Magnus Lundberg

R e s e r v a t i o n

25.06.31. Landskapsandel till kommunerna för anläggningskostnader för sociala tjänster (f)

Ltm Lasse Wiklöfs m.fl. finansmotion nr 40/1983-84

Föreslås att anslaget höjs i enlighet med motionen med mark 500.000 som landskapsandel för barndaghem i Backeberg i Mariehamn.

Utskottets majoritet har omfattat en förhöjning på 300.000 mark vilket enligt stadens myndigheter och även enligt de tre stora fraktionerna i som verkar i staden är otillräckligt. Från stadens sida har man varit beredd att dela andelarna på två år, och då totalkostnaden är beräknad till 1.900.000 mark och landskapsandelen då skulle utgöra totalt 950.000 mark, skulle för år 1985 anstå 650.000 mark. En dylik förskjutning skulle ytterligare anstränga stadens lånebudget i synnerhet då detta projekt är sammankopplat med ombyggnaden av låg- och mellanstadieskolan i Strandnäs, där utskottet enhälligt gått in för att föreslå blott 500.000 mark i landskapsandel för ombyggnaden mot äskade 1.500.000 mark.

26.27.50. Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer (r)

16. Visans Vänner Åland r.f. 5.000 mark. Ökning 2.000 mark

Föreslås en ökning av anslaget med 2.000 mark i enlighet med Kulturrådets förslag för att möjliggöra en planerad visfestival i skärgården. Enligt uppgift är det meningen att denna folkliga kultursatsning i glesbygden skall genomföras i samband med och som en del av den av Kulturrådet initierade kulturfestivalen på hösten 1984. Dylika folkliga breddningar av musikutbudet under festivalen bör understödjas i synnerhet då projektet genomförs i skärgården. Anslagsökningen bygger på en uppgjord plan.

17. Ålands fredsförening r.f. 10.000 mark. Ökning 10.000

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 45/1983-84

Nr 261/83.

Till Finansutskottet

från kulturutskottet.

Kulturutskottets utlåtande i fråga om landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för år 1984 (Nr 6/1983-84) vad beträffar de under utbildningsavdelningens förvaltningsområde ingående momenten 26.13.28 Högskoleundervisningen och 26.22.37 Landskapsunderstöd åt Ålands sommaruniversitet, de under 26.27 Allmänna kulturella uppgifter ingående momenten samt finansmotionerna nr 37, 38, 41, 45, 46, 55 och 62.

Med anledning härav får kulturutskottet, som i ärendet hört skolinspektören Jan-Erik Åkerfelt, antikvarien Marita Karlsson, sekreteraren Brittmari Wikström, ordföranden för kulturrådet Anja Eriksson, ordföranden för Ålands högskoledelegation Erik Sundberg, sjöfartsrådet Edgar Eriksson, sjökapten Karl Kähre och konstnären Guy Frisk, framföra följande.

26.13.28 Högskoleundervisningen.

26.22.37 Landskapsunderstöd åt Ålands sommaruniversitet.

Utskottet konstaterar att de kurser på högskolenivå som arrangeras i samarbete med framför allt Åbo Akademi och andra högskolor mötts av ett betydande intresse och visat sig täcka ett väsentligt behov. Många deltagare kan här skaffa sig fortbildning och kompletteringsutbildning på akademisk nivå medan för andra kategorier bereds möjligheter att avverka inledande delar av högskolestudier på hemorten. En fortsatt gynnsam utveckling förutsätter att Ålands högskola tillförsäkras tillräckliga resurser.

Ur denna synpunkt är den föreslagna anslagsökningen enligt utskottets mening motiverad. Med tanke på den relativt omfattande handledningen till de studerande, uppgifter i anslutning till tentamenstillfällena, allmän planering etc. är det nödvändigt att verksamheten ges tillräckliga administrativa resurser. Utskottet understryker betydelsen av koordinering med sommaruniversitetets arbete. På grund av att högskolekursernas andel av den nuvarande gemensamma sekreterarens arbetsuppgifter ökat alltmer, kan sommaruniversitetet komma att behöva viss temporär personalförstärkning.

Vad gäller planerna på att inom högskoleundervisningens ram inleda forskning förväntar sig utskottet att högskoledelegationen uppställer mera konkreta mål och riktlinjer för arbetet och i senare sammanhang återkommer med preciserade äskanden. Utskottet vill här betona betydelsen av att forskningsprojekten bedrivs i nära samarbete med moderuniversiteten med utnyttjande av deras resurser och erfarenhet.

26.24.52 Landskapsstöd för studiecirkelverksamhet (f).

Ltm Roger Nordlunds m.fl. finansmotion nr 55/1983-84.

Vad utskottet erfarit är det svårt att i detta skede göra en bedömning av hur stort anslag som behövs under år 1984. Utskottet emotser dock att landskapsstyrelsen i tilläggsbudget upptar anslag för att möjliggöra kompensation för alla lagstadgade utgifter.

26.27.50 Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer (r).

2. Bidrag för museiverksamhet.

Ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 37/1983-84 och ltm Göte Sundbergs finansmotion nr 38/1983-84.

I finansmotion nr 37 äskas ett särskilt anslag om 150.000 mark för utarbetande av en utvidgad historik över den åländska sjöfarten. Utskottet anser att en förnyad utgåva om den åländska sjöfartens historia skulle vara kulturhistoriskt värdefull och föreslår att samhällsstöd bör utges för att säkerställa utgivningen av boken. Innan samhällsstöd utges bör dock finnas en dispositionsplan över bokens innehåll, en tidsplan som anger när boken är klar samt en finansieringsplan som bör uppta de totala kostnaderna för utgivningen av boken. Utskottet föreslår att i 1984 års årsstat ett reservationsanslag om 100.000 mark kan upptas för att säkerställa utarbetande av en utvidgad historik över den åländska sjöfarten.

I finansmotion nr 38 äskas (skrivfel i motionen) ett ökat anslag om 439.938 mark för museiverksamheten vid Ålands sjöfartsmuseum. Enligt utskottets uppfattning bör Ålands sjöfartsmuseums verksamhet tryggas men ^{har inte} utskottet funnit skäl att i detta skede förordna ett utökat anslag eftersom det i dag verkar oklart i vilken form det privata museet skall drivas i framtiden. Utskottet är av den åsikten att landskapet och Ålands sjöfartsmuseum bör förhandla angående museets framtida förvaltning och landskapets ekonomiska stöd. Det unika museets fortsatta verk-

samhet får inte äventyras på grund av bristande samhällsengagemang.

9. Ålands Fågelskyddsförening.

Anslag för föreningens verksamhet skulle i framtiden kunna upptas under miljövårdsbyråns budgetmoment med beaktande av verksamhetens karaktär.

17. Ålands Fredsförening r.f.

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 45/1983-84

om utökat anslag med 5.000 mark för att möjliggöra forskning utgående från landskapets ställning som demilitariserat och neutraliserat område. Utskottet anser att det med hänsyn till den verksamhet som Ålands Fredsförening r.f. ämnar bedriva under år 1984 är befogat med ett utökat anslag om 5.000 mark.

18. Konststipendier.

Utskottet anser att en översyn över stipendierna bör göras i samarbete med konstnärerna. Vad utskottet erfarit medför uppsplittring på flera år av ett stipendium som i sig är ettårigt, att ett sådant stipendium inte är intressant för konstnärerna, eftersom de under tiden inte får utomåländska stipendier. Utbetalningssystemet bör samtidigt ses över och det bör övervägas om inte stipendierna bör utbetalas som en klumpsumma och inte som nu månatligen. Översynen som här avses bör omfatta alla konstarter.

20. Musikstipendier.

Stipendierna bör kunna ges även som projektstipendier.

21. Ålands kulturråd.

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 46/1983-84 och ltl Mirjam Öbergs finansmotion nr 62/1983-84.

I finansmotion nr 46/1983-84 äskas anslag för att möjliggöra anställande av en landskapskonstnär. Utskottet ställer sig positiv till tanken på att under bestämda tidsperioder anställa en landskapskonstnär. Denna person skulle närmast fungera som handledare, planera och leda kursverksamhet o.dyl. Med konstnär avses här inte enbart bildkonstnärer utan även andra konstnärsgupper bör komma ifråga såsom t.ex. musiker. Innan en dylik verksamhet igångsätts bör en utredning göras som klargör målet

Utskottet emotser att en sådan utredning görs snarast så att försöksverksamhet kan inledas redan under år 1984. Verksamheten bör vara anknuten till Ålands kulturråd. Anslag för dylik verksamhet bör under inga förhållanden inverka på anslagen för stipendier

Utskottet föreslår att ett tillräckligt stort reservationsanslag upptas i årsstaten för att möjliggöra en försöksverksamhet med landskapskonstnär.

Vad beträffar finansmotion nr 62/1983-84 har utskottet funnit att man bör avvakta att anställa en kultursekreterare på heltid tills handlingsprogrammet för kulturrådet är klart och en fast arbetsplats för kultursekreteraren har ordnats. De förhållanden under vilka kultursekreteraren i dag arbetar kan inte betecknas som ändamålsenliga. Arbetet skulle med all säkerhet bli effektivare om kultursekreteraren skulle ha en fast arbetsplats. Detta skulle också underlätta kontakterna till organisationer och föreningar.

22. Till landskapsstyrelsens disposition.

Utskottet finner det mest ändamålsenligt att bidraget till Societas pro Flora et Fauna Fennica i framtiden skulle anslås över miljövårdsbyråns budget.

26.30 Museibyrån.

Ltl May Flodins m.fl. finansmotion nr 41/1983-84

om anslag för inköp av ett c. 6 ha stort område i anslutning till Lemböte kapellruin. Utskottet har erfarit att landskapsstyrelsen förhandlat med ägarna om inköp av det aktuella området. Utskottet föreslår att landskapsstyrelsen bör fullfölja förhandlingarna i ärendet. Någon bedömning av områdets storlek och priset härför har utskottet inte gjort.

Området i fråga är ur kulturhistorisk synpunkt mycket värdefullt och skulle tillsammans med Lemböte kapellruiner bilda en helhet som mer än hittills skulle framhäva dess karaktär av nationalmonument.

Marichamn den 19 december 1983.

På kulturutskottets vägnar:

Bjarne Björklund
ordförande

Bert Häggblom

Lars Ingmar Johansson.
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: Ordf. Björklund, v. ordf. Sundberg (delvis) ledamöt. Fagerholm (delvis), Flodin och Sundback.